

FONDS
CULTUUR+FINANCIERING

JAARVERSLAG 2018

FONDS
CULTUUR+FINANCIERING

is een initiatief van

CULTUUR+ONDERNEMEN

Externe verantwoording 2018
Amsterdam, maart 2019

JAARVERSLAG 2018

FONDS

CULTUUR+FINANCIERING

COLOFON

Coördinatie en samenstelling:
Fonds Cultuur+Financiering

Ontwerp en opmaak:
Studio Anne van Geffen

Fotografie:
Met dank aan Architectenduo Namelok, Constança van Ojen, Lennard Houkes en Het Uitvindersgilde voor het leveren van de beelden bij hun ervaringsverhalen.

www.fondscultuurfinanciering.nl

INHOUD

Voorwoord	5
Verslag raad van toezicht	7
Bestuursverslag	11
Jaarrekening	30

VOORWOORD

Fonds Cultuur+Financiering helpt creatieven, kunstenaars en organisaties in de professionele culturele en creatieve sector om hun dromen en ambities te verwezenlijken, als financiële barrières die verwezenlijking in de weg staan. Het Fonds verstrekt Cultuurleningen op maat tegen lage rentes en verstrekt garantstellingen op bancaire financieringen, voor investeringen in de beroepspraktijk en zakelijke bedrijfsvoering. Zo vergroot het Fonds de toegang tot financiering voor de culturele en creatieve sector. Het Fonds werkt nauw samen met overheden, fondsen, banken en andere organisaties die actief zijn in cultuurfinanciering.

Met dit extern jaarverslag 2018 laten wij zien welke prioriteiten wij stellen, welke activiteiten wij in 2018 hebben uitgevoerd en tot welke (financiële) resultaten dat heeft geleid. Onderdeel daarvan is de beknopte jaarrekening met de balans en de resultatenrekening over 2018.

Praktijkvoorbeelden van projecten, initiatieven en organisaties die wij in 2018 op weg hebben geholpen met hun financiering zijn te vinden op onze website, op pagina <http://jaaroverzicht.fondscultuurfinanciering.nl/>.

Roelof Balk

Directeur-bestuurder
Fonds Cultuur+Financiering

VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

Het Fonds Cultuur+Financiering is opgericht door Cultuur+Ondernemen om leningen en garantstellingen aan te bieden aan de kunst- en cultuursector en de creatieve industrie, in lijn met de doelstellingen van stichting Cultuur+Ondernemen als kenniscentrum voor cultureel ondernemerschap. Fonds Cultuur+Financiering slaat de brug naar financiële markten via garantstellingen op bancaire leningen, en voorziet in financieringen waar de markt dat niet doet of niet kan doen, met regionale cultuurleningen, talentleningen en microkredieten. Dat stelt de sector beter in staat om te investeren in haar eigen toekomst.

De belangrijkste overweging voor Cultuur+Ondernemen om dergelijke financieringen onder te brengen bij een aparte rechtspersoon is om de risico's en verantwoordelijkheden zuiver te scheiden. De rol van financier is een wezenlijk andere dan die van kenniscentrum, adviseur of coach. Tegen die achtergrond is gekozen voor een structuur en governance die de verschillende rollen en verantwoordelijkheden onderscheidt en borgt: Fonds Cultuur+Financiering als financier, Cultuur+Ondernemen als kenniscentrum.

De scheiding van verantwoordelijkheden tussen Fonds Cultuur+Financiering en Cultuur+Ondernemen is als volgt verankerd:

- **Juridisch:** Cultuur+Ondernemen en Fonds Cultuur+Financiering zijn aparte stichtingen. Daardoor zijn geldstromen en vermogensbestanddelen gescheiden. De risico's op de financieringen (bijvoorbeeld defaults op leningen) komen niet ten laste van (het vermogen van) Cultuur+Ondernemen, en de operationele risico's van Cultuur+Ondernemen (bijvoorbeeld personeelsrisico's) komen niet ten laste van het leenkapitaal van Fonds Cultuur+Financiering.
- **Bestuurlijk-executief:** Fonds Cultuur+Financiering heeft een eigen directeur-bestuurder die onafhankelijk besluit over het al dan niet verstrekken van individuele financieringen (leningen of garanties) en over het beheer van het beschikbaar gestelde vermogen (aansturing vermogensbeheer). De scheiding van rollen en verantwoordelijkheden is rechtstreeks doorgevoerd in een scheiding van functies en bevoegdheden, wat tot uitdrukking komt in de statutaire bevoegdheden en inschrijving daarvan in het handelsregister.

- **In toezicht:** Fonds Cultuur+Financiering heeft een eigen, onafhankelijke raad van toezicht, die toeziet op de continuïteit van Fonds Cultuur+Financiering en op het functioneren van de directeur-bestuurder daarin. De raad van toezicht van Fonds Cultuur+Financiering wordt voorgezeten door de directeur-bestuurder van Cultuur+Ondernemen, wat recht doet aan de rol van Cultuur+Ondernemen als founding father en kapitaalverschaffer van Fonds Cultuur+Financiering. De overige leden van de raad worden benoemd voor een periode van 4 jaar en zijn eenmaal herbenoembaar. De raad van toezicht beslist op basis van meerderheid van stemmen. De voorzitter heeft geen vetorecht of doorslaggevende stem, waardoor gewaarborgd is dat de raad zijn toezichthoudende rol onafhankelijk kan vervullen.

De Governance Code Cultuur is uitgangspunt voor het bestuur van en toezicht op Fonds Cultuur+Financiering.

De raad van toezicht van Fonds Cultuur+Financiering is in 2018 zes keer in vergadering bijeengekomen, waarvan één vergadering specifiek belegd was voor een zelfevaluatie. In de reguliere vergaderingen van de Raad van Toezicht zijn onder meer de volgende onderwerpen geagendeerd:

- Bespreking en goedkeuring van de jaarstukken 2017, verlening van kwijting aan de directeur voor de uitoefening van zijn taak.
- Het jaarlijks overleg met de accountant, naar aanleiding van de accountantscontrole over 2017.
- Voortgang van de financieringsproductie en financiële resultaten, afgezet tegen de begroting.
- Beheer van de beleggingsportefeuille en heroverweging van het beleggingsbeleid. Instemming met het voorstel om in 2019 uit te zien naar een andere vermogensbeheerder.
- Herijking van de modaliteiten van de cultuurleningen. Goedkeuring van het concept 'Cultuurleningen 2.0', dat is ontwikkeld om de Regionale Cultuurleningen en de Talentleningen beter op elkaar aan te laten sluiten in een geïntegreerd business model.
- Herbenoeming van RvT-lid Lucas Hendricks voor een tweede termijn.
- Vaststelling geactualiseerd Rooster van benoeming en aftreden leden raad van toezicht.

- Gevolgen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming en goedkeuring Privacyverklaring.
- Goedkeuring aan directeur-bestuurder om op verzoek van de provincie Noord-Brabant zitting te nemen in de jury voor het beoordelen van aanvragen voor Impulsgelden Cultuur in Noord-Brabant.
- Goedkeuring aan directeur-bestuurder om op verzoek van de Raad van Cultuur zitting te nemen in het adviesteam Financiering Cultuurbeleid.
- Bespreking voorstellen voor nieuwe regionale samenwerkingen (Gelderland, Rotterdam, Overijssel, Noordelijke Provincies).
- Goedkeuring Statutenwijziging FCF, met betrekking tot benoemingsprocedure van de voorzitter en het voldoen aan de voorwaarden voor een ANBI-status.
- Goedkeuring beleid en begroting voor 2019.

De raad van toezicht is ongewijzigd in samenstelling sinds 22 juni 2015 en bestaat naast de voorzitter thans uit drie leden. Raadslid Lucas Hendricks is in 2018 voor zijn tweede termijn van vier jaar benoemd, tot maart 2022. De beide andere leden zitten in eerste termijn, die loopt tot medio 2019. Volgens het geactualiseerde Rooster van benoeming en aftreden is de raad voornemens om Caroline Oosterbaan en Tineke Kothe in 2019 beide te herbenoemen voor een tweede termijn.

Amsterdam, 5 maart 2019

De Raad van Toezicht,

Jo Houben, voorzitter

Lucas Hendricks, lid, herbenoemd voor tweede termijn op 21 maart 2018

Tineke Kothe, lid, benoemd op 22 juni 2015

Caroline Oosterbaan, lid, benoemd op 22 juni 2015.

Profielen van en informatie over de leden van de raad van toezicht en de directeur-bestuurder vindt u op: <http://www.fondscultuurfinanciering.nl/organisatie>.

BESTUURSVERSLAG

Investeringsruimte voor de cultuursector

Fonds Cultuur+Financiering investeert nu enkele jaren op rij in de ontwikkeling van cultuurleningen en garantstellingen, om de kunst- en cultuursector meer investeringsruimte te bieden. In 2018 is het aantal aanvragen voor cultuurleningen wederom gestegen van 67 naar 74 aanvragen. Het bedrag van nieuw uitgezette cultuurleningen is licht toegenomen, tot een bedrag van ruim € 926.309,-. Sinds de introductie van de regionale cultuurleningen in 2013 heeft Fonds Cultuur+Financiering nu voor € 3,5 miljoen cultuurleningen uitgezet in 281 projecten en initiatieven, en daarnaast 21 garanties verstrekt voor een bedrag van € 772.794,-. Net als in voorgaande jaren is in 2018 de default op de cultuurleningen laag gebleven, binnen de norm van 5%. Het uitgeleende geld komt dus terug in het fonds, voor nieuwe investeringen in de kunst- en cultuursector. Voorts zijn nieuwe samenwerkingen gestart met een aantal regionale overheden. Deze ontwikkelingen zijn in lijn met de doelstellingen van het strategisch plan Fonds Cultuur+Financiering voor 2015-2018. In de komende jaren wil Fonds Cultuur+Financiering zijn financieringsactiviteiten opschalen zodat de investeringsruimte voor de sector verder toeneemt.

Missie en strategie

Het Fonds Cultuur+Financiering is in zijn huidige vorm in 2015 van start gegaan als rechtsopvolger van het toenmalige Borgstellingsfonds voor de Kunsten, Cultuur en Creatieve sector. De doelstelling van Fonds Cultuur+Financiering is om, in lijn met de doelstellingen van oprichter Cultuur+Ondernemen, financieringsfaciliteiten te verstrekken en te ontwikkelen voor kunstenaars, creatieven en culturele organisaties. Bij de herinrichting van Fonds Cultuur+Financiering in 2015 is dit in de statuten vastgelegd. Eveneens in dat jaar is de *missie* als volgt verwoord.

De missie is in een strategisch meerjarenplan uitgewerkt voor de periode 2015-2018, met de ambitie om “een positie te verwerven van pionier, frontrunner en nicheplayer op het gebied van financiering in de culturele sector en in de ontwikkeling van nieuwe financiële faciliteiten.” De ambitie op lange termijn (vanaf 2019) is om deze positie door te ontwikkelen “tot een toonaangevend financier in de sector, voor geheel Nederland.”

Missie

Het Fonds Cultuur+Financiering wil de culturele en creatieve sector een steun in de rug geven, door de toegang tot kapitaal en financiering te vergroten:

- door de brug te slaan naar financiële markten en privaat kapitaal
- door zelf financieringen te verschaffen waar de markt dat (nog) niet doet
- door nieuwe financieringsinstrumenten te helpen ontwikkelen
- door kunstenaars en ondernemers in de culturele en creatieve sector van financiering te voorzien, in een fase waarin zij daar (nog) niet toe in staat zijn op de financiële markten.

Dit in nauwe samenwerking en onlosmakelijk verbonden met (de activiteiten van) founding father Cultuur+Ondernemen, die zich richt op de ontwikkeling van vaardigheden en competenties op het brede vlak van ondernemerschap en governance.

Beleidsmatig en operationeel zijn de activiteiten van Fonds Cultuur+Financiering ondersteunend aan het beleid en de activiteiten van oprichter Cultuur+Ondernemen. Voor de jaren 2017-2018 biedt het Werkprogramma 2017-2018 van Cultuur+Ondernemen daarvoor het kader. Dat betreft met name het “Programma Financieren”, waarvan de doelstelling is:

- Het vergroten van de diversiteit aan financiële middelen voor de cultuursector om daarmee meer financiële slagkracht, continuïteit en zelfstandigheid te realiseren voor makers en instellingen.
- Het gebruik van microkredieten, leningen en garantstellingen vergroten en de effectiviteit van de middelen verbeteren door makers en instellingen te ondersteunen met advies en begeleiding.
- Het ontwikkelen van nieuwe financiële instrumenten voor de cultuursector.

Het Programma Financieren van Cultuur+Ondernemen bestaat uit drie deelprogramma's: het onderdeel 'Revolverend Financieren', het onderdeel 'Advies en begeleiding' en het onderdeel 'Vernieuwing cultuurfianciering'. In deze verschillende onderdelen komt de rol- en functiescheiding tussen Cultuur+Ondernemen en Fonds Cultuur+Financiering goed toe uitdrukking.

- Cultuur+Ondernemen is het *kenniscentrum* voor ondernemerschap in de cultuur en legt zich toe op kennisontwikkeling, -deling en -toepassing, capacity building, advisering en training, vanuit een brede invalshoek.
- Fonds Cultuur+Financiering is het *financieringsfonds* dat op basis van die kennis financiële faciliteiten ontwikkelt, in praktijk brengt en beheert, met centraal daarin het verstrekken van cultuurleningen (beoordelen, toekennen, beheren en incasseren) en van garantstellingen.

In de drie deelprogramma's van Cultuur+Ondernemen zien we deze rolverdeling als volgt terug.

- In het onderdeel *revolverend financieren*, speelt Fonds Cultuur+Financiering sinds 2015 de centrale rol bij het beheren van bestaande en nieuwe (regionale) fondsen en bij het toekennen, beheren en incasseren van de cultuurleningen.
- Bij *advies en begeleiding*, speelt Cultuur+Ondernemen de centrale rol in capacity building bij de doelgroepen, het ontwikkelen van tools, het organiseren van bijeenkomsten, en het leveren van individueel advies. De financieringsvoorbeelden uit de praktijk van Fonds Cultuur+Financiering spelen daarbij een rol.
- Bij *vernieuwing cultuurfianciering*, speelt Cultuur+Ondernemen de primaire rol vanuit een breed perspectief, daarbij gebruik makend van de ervaringen die in de praktijk van Fonds Cultuur+Financiering worden opgedaan (bijvoorbeeld het signaleren van lacunes in het aanbod). Ook bij het werven en ontwikkelen van nieuwe regionale fondsen voor cultuurleningen trekken Cultuur+Ondernemen en Fonds Cultuur+Financiering samen op.

Groei cultuurleningen zet door

Tabel 1 toont de resultaten in de financieringsproductie over geheel 2018. De doelstelling voor 2018 was een verdere groei van de leningproductie naar 61 nieuwe leningen¹ voor een bedrag van € 965.000,-. Over geheel 2018 is het aantal aanvragen uitgekomen op 74, voor een totaalbedrag van € 1.484.118,-. Dit is 15% meer dan het aangevraagde bedrag in 2017 voor toen 67 aanvragen. De grootste belangstelling van de aanvragers gaat uit naar de *Talentleningen*, waarvoor het aantal aanvragen is toegenomen van 44 naar 54, een toename van 23%. Ook het aantal toekenningen van Talentleningen is in 2018 toegenomen, van 33 naar 35, voor een totaal toegekend bedrag van € 770.447,-. Dat is een toename van 12% ten opzichte van 2017. De gemiddelde hoofdsom van de Talentleningen bedraagt circa € 22.000,- per toegekende lening.

Het aantal aangevraagde en toegekende *regionale cultuurleningen* lag in 2018 lager dan begroot en ook lager dan gerealiseerd in 2017. Een deel betreft dat een verschuiving naar de Talentlening, vanwege de hogere hoofdsom die daarmee in bereik ligt voor de aanvragers. Ook is de voorgenomen introductie van de Rotterdamse Cultuurlening in 2018 doorgeschoven naar 2019. Per saldo is het totaal aantal toegekende cultuurleningen in 2018 uitgekomen op 51, voor een bedrag van € 926.309,-.

Dat is een toename van 5% vergeleken met 2017, nagenoeg conform begroting. Met name in het laatste kwartaal van 2018 lag het aantal nieuwe aanvragen en toekenningen iets lager vergeleken met de eerste drie kwartalen. Eind 2018 waren nog 10 aanvragen in behandeling voor een totaalbedrag van € 198.488,-. Daarnaast is een aanvraag ontvangen en toegekend voor *garantstelling* op een bancaire cultuurlening van de Triodos Bank, voor een toegekend bedrag van € 16.000,-. De totale financieringsproductie in 2018 (cultuurleningen en garantstellingen) komt daarmee op € 942.309,-.

Het totaal uitstaande bedrag aan cultuurleningen ultimo 2018 is € 1,4 mln bij 132 leningnemers, en het aantal uitstaande garantstellingen bedraagt € 1,3 miljoen bij 31 debiteurs. De hoofdsom van financieringen waar de thans uitstaande garantstellingen betrekking op hebben is € 2,1 miljoen. Dat brengt het totaal aan uitstaande cultuurleningen en gegarandeerde bancaire leningen per 31 december op € 3,5 miljoen bij 163 debiteurs.

¹Dit was de doelstelling exclusief de Rotterdamse Cultuurlening (RCL), waarvan de operationalisering is uitgesteld naar 2019. Inclusief RCL was de doelstelling 68 nieuwe leningen.

Tabel 1: Cultuurfinancieringen Fonds Cultuur+Financiering 2018 (aantallen en bedragen)

	Toekenningen 2017		Target 2018		Aanvragen 2018		Toekenningen 2018		Annuleringen 2018		Overlegfase	
Talentleningen	33	€ 686.638	36	€ 740.000	54	€ 1.324.568	35	€ 770.447	12	€ 293.000	8	€ 174.488
Regionale leningen	22	€ 227.505	25	€ 225.000	20	€ 159.550	15	€ 115.862	4	€ 33.000	3	€ 24.000
Amsterdamse Cultuurlening	17	€ 139.505	17	€ 120.000	15	€ 101.750	11	€ 72.512	3	€ 18.000	2	€ 15.000
Brabantse Cultuurlening	2	€ 28.000	3	€ 45.000	1	€ 15.000	1	€ 5.000	1	€ 15.000	0	€ 0
Utrechtse Cultuurlening	3	€ 60.000	5	€ 60.000	4	€ 42.800	3	€ 38.350	0	€ 0	1	€ 9.000
Microkredieten	0	0	0	€ 0	0	€ 0	1	€ 40.000	0	€ 0	0	€ 0
Totaal cultuurleningen	55	€ 914.143	61	€ 965.000	74	€ 1.484.118	51	€ 926.309	16	€ 326.000	11	€ 198.488
Garantstellingen	4	€ 103.845	2	€ 40.000	1	€ 70.000	1	€ 16.000	1	€ 95.000	0	€ 0
Totaal cultuurfinancieringen	59	€ 1.017.988	63	€ 1.005.000	72	€ 1.554.118	52	€ 942.309	17	€ 421.000	11	€ 198.488

Toelichting:

Toekenningen 2017:

Afgesloten cultuurleningen in 2017 (aantallen leenovereenkomsten en totaalbedrag).

Target 2018:

Doelstellingen voor af te sluiten cultuurleningen 2018

Aanvragen 2018:

Ontvangen aanvragen in 2018 (aantallen aanvragen en totaal aangevraagd leningbedrag).

Toekenningen 2018:

Toegekende aanvragen in 2018 (aantallen uitgebrachte offertes en totaal aan toegekende offertebedragen).

Annuleringen 2018:

Aanvragen afgewezen door het Fonds of ingetrokken door de aanvrager (aantal en bedrag).

Overlegfase:

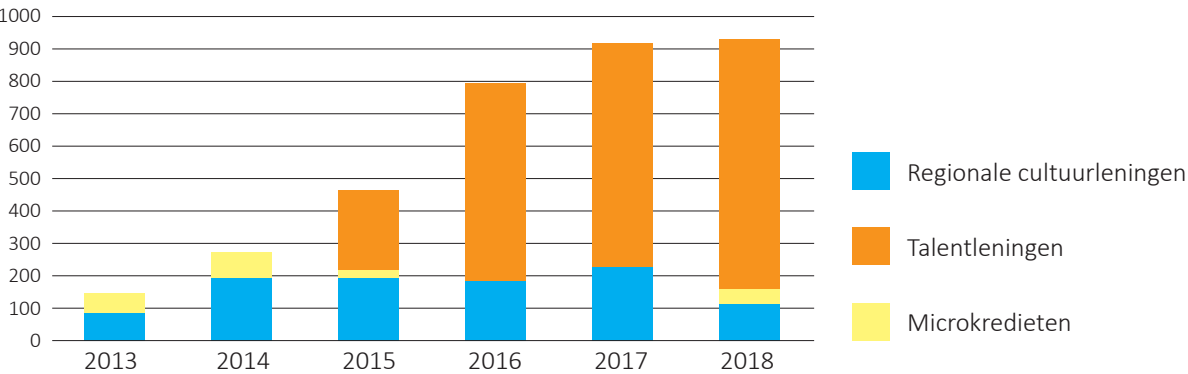
Aanvragen in behandeling per ultimo 2018, waarvoor een overleg- of adviestraject loopt.

De som van toekenningen, annuleringen en overlegfase in het jaar kan afwijken van het aantal aanvragen, omdat in het lopende jaar ook toekenningen of annuleringen plaats kunnen vinden die in een eerder jaar al zijn aangevraagd.

Financieringsresultaten op langere termijn

De resultaten over 2018 bestendigen de groei die in de afgelopen vijf jaar is gerealiseerd. Onderstaande grafiek (figuur 1) brengt de financieringsresultaten op langere termijn in beeld, sinds de introductie van de regionale cultuurleningen in 2013, gevolgd door de introductie van de Talentleningen in 2015. De grafiek laat zien dat de jaarlijkse leningproductie is toegenomen van € 147.000,- per jaar naar € 926.000,- in 2018. Het aantal verstrekte leningen is gestegen van 29 naar ruim 50 per jaar. Over de gehele periode van 6 jaar zijn inmiddels 281 cultuurleningen verstrekt voor een bedrag van € 3,5 miljoen.

Figuur 1: Jaarlijks uitgezette Cultuurleningen 2013-2018 (x €1.000)



Voor de *Talentleningen* (goed voor ca 60% van de leningproductie) zitten we nu drie jaar achtereen zowel in aantallen aanvragen als in financieringsproductie boven het aanvankelijk begrote niveau (52 aanvragen in 2018 bij een oorspronkelijke target van 44, en € 770.447,- toegekend op een oorspronkelijk jaarprognose van € 540.000,-). Wel zien we dat een kleiner aandeel van de aanvragen ook daadwerkelijk tot een lening komt dan aanvankelijk werd verwacht. Zo is in 2018 iets minder dan 70% van de aanvragen toegekend, in plaats van de aanvankelijk verwachte 90%. Dat reflecteert dat, de ingediende plannen vaak nog nadere aanscherping en invulling behoeven om voor een verantwoorde financiering in aanmerking te komen.

Cumulatief heeft het Fonds Cultuur+Financiering sinds 2013 281 cultuurleningen uitgezet voor een totaal bedrag van € 3,5 miljoen, met een gemiddelde hoofdsom van € 12.500,-. Figuur 2 laat zien hoe de verdeling is tussen de verschillende leningsoorten. Daarnaast heeft Fonds Cultuur+Financiering in die zesjaars-periode 21 garantstellingen afgegeven voor een risicobedrag van € 772.794,-.

Tabel 2: Financieringsproductie 2013-2018

	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2013-2018	
Talentleningen					16	€ 245.700	30	€ 614.625	33	€ 686.638	35	€ 770.447	114	€ 2.317.410
Regionale cultuurleningen	14	€ 83.830	29	€ 194.847	30	€ 196.205	22	€ 181.957	22	€ 227.505	15	€ 115.862	132	€ 1.000.206
Microkredieten	15	€ 63.000	14	€ 75.644	5	€ 22.500	0	€ 0	0	€ 0	1	€ 40.000	35	€ 201.144
Totaal cultuurleningen	29	€ 146.830	43	€ 270.491	51	€ 464.405	52	€ 796.582	55	€ 914.143	51	€ 926.309	281	€ 3.518.760
Garantstellingen	7	€ 266.949	6	€ 290.400	2	€ 83.100	1	€ 12.500	4	€ 103.845	1	€ 16.000	21	€ 772.794
Totaal financieringen	36	€ 413.779	49	€ 560.891	53	€ 547.505	53	€ 809.082	59	€ 1.017.988	52	€ 942.309	302	€ 4.291.554

Naar “Cultuurlening 2.0”

Het aantal Talentleningen stijgt van jaar tot jaar, terwijl het aantal regionale cultuurleningen licht terugloopt. Een factor daarbij is dat het aangevraagde leenbedrag geleidelijk aan oploopt, waardoor we steeds vaker (ook in aangesloten regio’s) naar de landelijk beschikbare Talentlening moeten uitwijken in plaats van gebruik te maken van de regionale leningen. De maximale hoofdsom van de Talentlening is immers hoger dan die van de Regionale Cultuurleningen. Deze onbedoelde ‘concurrentie’ tussen de regionale cultuurleningen en de Talentleningen is een van de redenen waarom we in 2018 gewerkt hebben aan de integratie van deze leningvormen in een cofinancieringsmodel. Inzet is om één Cultuurlening te maken met overal dezelfde voorwaarden, een goede bereikbaarheid via regionale loketten én de voordelen van ‘lenen en trainen’ voor al onze leningnemers. We brengen daarmee de sterke kanten van de Talentlening en die van de regionale cultuurleningen bij elkaar, waardoor het aantrekkelijker en beter toepasbaar wordt voor de financieringsvraag van de doelgroep. Daar waar er volledig is aangesloten op dit concept wordt de lening verstrekt met een duidelijk herkenbaar regionaal label.

Dit regionale label brengt de Cultuurlening dichterbij de doelgroep en brengt de regionale inspanningen van de regio's voor de cultuursector goed in beeld. Ook integreren we de funding: de nieuwe regionale leningen worden voor 50% gefund uit het leenkapitaal van de Talentleningen en voor 50% uit het leenkapitaal dat de regio beschikbaar stelt. Door deze bundeling en cofinanciering tussen rijk en regio ontstaat de mogelijkheid om de maximale hoofdsom vanaf 2019 te verhogen naar € 60.000,-. Dat maakt de leenfaciliteit ook weer beter toepasbaar voor middelgrote investeringen.

Met deze verbetering maken we het voor de regio's (provincies, gemeenten) extra aantrekkelijk om zich aan te sluiten bij ons netwerk van regionale cultuurleningen. Zo verwachten we ook meer leenkapitaal beschikbaar te krijgen voor de cultuursector om de steeds verder groeiende vraag naar leenvermogen te kunnen accommoderen. In de bedrijfsvoering kan door deze aanpassingen en integratie van leenfaciliteiten bovendien een procesoptimalisatie plaatsvinden die een positief effect heeft op de verwerkings- en administratiekosten.

De plannen voor deze optimalisatieslag hebben we uitgewerkt in 2018. De intentie was om deze wijziging ook al in 2018 te kunnen doorvoeren, maar de goedkeuring van OCW op de nieuwe aanpak is pas eind november verkregen. Dat betekent dat we de integratie van de regionale cultuurleningen met de Talentleningen in 2019 zullen gaan implementeren, onder de werknaam Cultuurleningen 2.0.

Figuur 2: Cumulatief overzicht leningen 2013-2018



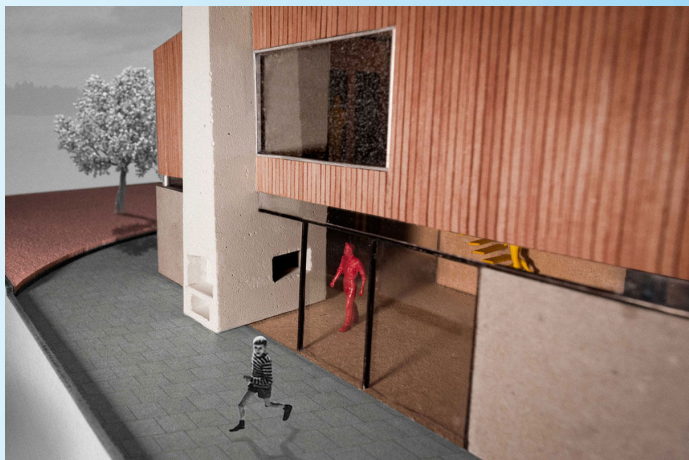
DE TALENTLENING VAN ARCHITECTENDUO NAMELOK

Namelok is een Rotterdams architectuurbureau van interieur tot gebiedsontwerp, met een focus op identiteit. Wiegert en Kaj, de mannen achter Namelok, willen de wereld vormgeven ‘op een manier die net zo uniek en stoutmoedig is als de mens’.

Op de site van Namelok springt meteen het Anne Frank Huis in het oog; het architectenduo ontwierp het nieuwe museumcafé. ‘Het museum is een plek vol verhalen en herinneringen, dat wilden we laten terugkomen in de ruimte.’ Ze lieten zich inspireren door de jaren net na de oorlog. Dat vertaalt zich in warme kleuren en eenvoudige materialen. Zo is de bar een afgietsel in beton van jabo-tapijt, dat in die tijd opkwam.



Het stel kreeg een Talentlening toegekend om te professionaliseren. Nieuwe computers, een nieuwe identiteit, een nieuwe website: Wiegert en Kaj zijn klaar voor de volgende stap. ‘We merken, nu we ruim drie jaar bestaan, dat we in een nieuw segment worden herkend en erkend. Dat betekent dat we onze omzet kunnen vergroten. De droom is om te groeien en met onze nieuwe manier van werken impact te hebben binnen de architectuurwereld.’ De Talentlening helpt hen daarbij.



‘WE MERKTEN NA EEN PAAR JAAR DAT ONZE ZOGEZEGDE STUDENTENUITRUSTING NIET MEER VOLDEED VOOR DE STEEDS GROTERE PROJECTEN DIE WE DEDEN. OOK WILDEN WE WERKEN AAN ONZE MARKETING, EN ONS BUREAU ECHT LANCEREN.’

- WIEGERT EN KAJ, NAMELOK

Defaults onder de norm van 5%

Met het verstrekken van de cultuurleningen nemen Fonds Cultuur+Financiering en de samenwerkingspartners een risico op zich, omdat leningnemers in omstandigheden kunnen geraken waarbij zij niet (of niet geheel) aan hun aflossingsverplichtingen kunnen voldoen. Bij de Talentleningen en de regionale leningen wordt dit risico op default gedragen door de fondsen die de samenwerkingspartners beschikbaar hebben gesteld. Fonds Cultuur+Financiering hanteert een norm van 5% default op de toegekende leningen. Daarmee wordt beoogd dat 95% van de leningen worden terugbetaald, inclusief verschuldigde rente.

In 2017 hebben we voor het eerst de default over langere termijn kunnen berekenen. Toen hebben we vastgesteld dat de default op alle verstrekte cultuurleningen sinds 2013 (de regionale cultuurleningen en talentleningen tezamen) in euro's 2,3% bedroeg van het totaal uitgeleende bedrag, en in aantallen 1,5% van het totaal aantal uitgezette leningen. Dat betekent dat over de vijfjaarsperiode 98,5% van de leningen daadwerkelijk is terugbetaald. Dat is ruim onder het streefpercentage van 95%. Een verklaring voor deze goede cijfers is onder meer dat wij bij tegenvallende ontwikkelingen vroegtijdig in gesprek gaan met de leningnemers om bij te sturen en daarbij bereid zijn om betalingstermijnen aan te passen. Fonds Cultuur+Financiering werkt niet met boeterentes, zodat bij betalingsachterstanden geen excessieve problemen ontstaan. Die coöperatieve benadering bij het bijzonder beheer is relatief arbeidsintensief (vanwege het één op één overleg dat daarbij nodig is) maar blijkt in de praktijk goed te werken.

Ook in 2018 is het defaultpercentage laag gebleven. Van de gemiddeld 132 uitstaande leningen in 2018 hebben er op drie leningen (gedeeltelijke) afboeking moeten plaatsvinden, oftewel 2,2%. Dat betreft een bedrag van € 50.631,-, op de totaal uitstaande leningportefeuille van € 1,4 miljoen, wat overeenkomt met een default van 3,6%. Zowel uitgedrukt in aantallen als in euro's is de default dus opnieuw ruim onder de 5% gebleven.

Ronddraaiend geld

Het inmiddels wat langere overzicht stelt ons ook in staat de revolverende werking van de cultuurlening te laten zien. Dat is immers één van de interessante aspecten van de cultuurlening, vanuit het perspectief van de publieke middelen: het geld komt als aflossing weer terug in het fonds, waarmee het beschikbaar komt voor nieuwe investeringen en projecten. Het leengeld is 'ronddraaiend geld' voor de culturele sector.

Zo zijn de regionale cultuurleningen in 2018 het bedrag van € 1 miljoen uitzettingen gepasseerd, in 132 regionale projecten en investeringen van gemiddeld € 7.500,-. Om dat mogelijk te maken hebben de aangesloten regio's Amsterdam, Utrecht en Brabant sinds 2013 gezamenlijk een bedrag van € 1 miljoen beschikbaar gesteld. Dat betekent dat in 2018 dus de eerste cyclus van 'ronddraaiend geld' voor de drie regio's gezamenlijk is doorlopen. Na aftrek van uitvoeringskosten (zoals voorlichting, toetsing, bemiddeling, beheer en communicatie) en afboekingen wegens default resteert ultimo 2018 voor deze drie regio's nog een bedrag van € 820.000,- dat beschikbaar is voor het verstrekken van nieuwe leningen in die regio's. Vanaf 2019 gaat de investeringsimpuls voor de regio's gezamenlijk dus het oorspronkelijk geïnvesteerde bedrag overtreffen, en komt de 'multiplier' boven de 1.

Uitbreiding regionale partners

Bij het ontwikkelen, onder de aandacht brengen en aanbieden van cultuurleningen werken wij nauw samen met regionale partners. Zij dragen bij aan de omvang van de leencapaciteit en stellen ons in staat om de drempels van de leenfaciliteiten te verlagen en de bereikbaarheid ervan voor de doelgroepen te vergroten. Dit via een gerichte inzet van lokale netwerken en met de inzet van aanvullende begeleidingsprogramma's van 'lening en training', onder de regie van Cultuur+Ondernemen.

Naast het voortzetten van de regionale samenwerkingen in Amsterdam, Almere, Brabant en Utrecht, zijn in 2018 de afspraken met de gemeente Rotterdam geformaliseerd om ook daar een regionale Cultuurlening te starten. Ook de drie noordelijke provincies Groningen, Fryslân en Drenthe, samen met enkele noordelijke gemeentes verenigd in We the North, sluiten aan bij ons netwerk van regionale cultuurleningen: de Noordelijke Cultuurlening wordt begin 2019 gelanceerd, waarbij wij zullen gaan samenwerken met de regionale kenniscentra Keunstwurk en K&C. Voorts heeft in 2018 ook de provincie Gelderland ons gevraagd om een voorstel op te stellen voor een Gelderse Cultuurlening. De verwachting is dat de Gelderse Cultuurleningen in het voorjaar 2019 van start kan gaan. De provincie Overijssel tenslotte heeft ook belangstelling getoond voor de cultuurleningen. Met Cultuur+Ondernemen is een regionale samenwerking aangegaan om in eerste instantie de kennis van financieringsinstrumenten zoals de cultuurleningen en financiële bedrijfsvoering te vergroten bij de doelgroepen.

DE UTRECHTSE CULTUURLENING VAN PIANODOCENT CONSTANÇA VAN OJEN

Constança van Ojen, pianodocent, had een prachtige werkruimte op het oog, in een oud schoolgebouw in Utrecht. Maar er was een probleem: die was in een complex voor 'stille' artiesten. 'Toen heb ik gebeld en gevraagd of ik er toch mocht komen, als ik het goed zou isoleren. Dat kon gelukkig. Dus heb ik offertes aangevraagd voor het bouwen van een studio in dat atelier. Om de verbouwing te bekostigen, heb ik een Utrechtse Cultuurlening aangevraagd. De aanvraag was veel vrijer dan bij een bank. Het is geen droge som van hoeveel je verdient, je krijgt de ruimte om een plan te overleggen en te bewijzen hoe je de lening gaat dragen. Ik had het gevoel dat er in de toetsing naar mijn kracht werd gekeken en niet alleen naar de cijfers.'

Voor de terugbetaling zijn twee scenario's uitgewerkt. 'Of ik moet elke week een paar uur extra lesgeven om de lening te kunnen terugbetalen, of ik moet mijn ruimte onderhuren. Ik heb al een zangeres die de ruimte een dag onderhuurt, en ik zou dit graag uitbouwen. Niet alleen voor de inkomsten, maar ook omdat we dan kunnen samenwerken. De studio is een heerlijke plek. Ik zie dat de leerlingen zich er prettig voelen. Het is voor mij nu laagdrempeliger om extra activiteiten te ontplooiën en ik kan flexibeler werken. Zo ben ik bezig met een samenspelproject, en kan ik altijd zeggen: je kunt wel in mijn studio langskomen. Heerlijk, zo'n eigen plek.'



'MIJN GELD VERDIEN IK MET LESGEVEN. NA MIJN AFSTUDEREN BEN IK BLIJVEN OPTREDEN, MAAR DAAR BEN IK NIET FINANCIEEL AFHANKELIJK VAN. DOOR MIJN DOCENTENBESTAAN IS HET RISICO GESPREID WANT IK RAAK NIET ZOMAAR MIJN LEERLINGEN KWIJT.'

- CONSTANÇA VAN OJEN



Communicatie en marketing

Onze activiteiten op het gebied van communicatie en marketing hebben tot doel om de bekendheid van de cultuurleningen onder de doelgroepen te vergroten, en het inzicht in de toepasbaarheid ervan in de financieringsmix te verbeteren. Hierin trekken Fonds Cultuur+Financiering en Cultuur+Ondernemen nauw met elkaar op. In 2018 hebben we de volgende activiteiten ondernomen, meestal in samenwerking met regionale partners.

- De organisatie van tien bijeenkomsten over cultuurfianciering in Utrecht, Almere, Amsterdam en Groningen, voor in totaal 210 deelnemers. Vijf van deze bijeenkomsten waren informatiebijeenkomsten over de cultuurfianciering, en vijf waren workshops waarin de deelnemers specifiek aan de slag gingen met hun financiële bedrijfsvoering en de inpasbaarheid van een cultuurlening daarin.
- Op uitnodiging van de Vereniging Nederlandse Gemeenten heeft Fonds Cultuur+Financiering deelgenomen aan de tweedaagse informatiemarkt op het jaarlijkse VNG-congres. Dit congres, gehouden in Maastricht, werd bezocht door 2.600 bezoekers (bestuurders en ambtenaren) uit alle Nederlandse gemeenten.
- Uitgifte van een online-overzicht van best practices onder de titel 'Help, ik leen'. Dit vanuit de notie dat er vaak door onbekendheid en onbegrip terughoudendheid bestaat om met inzet van cultuurleningen te investeren in culturele activiteiten en projecten. Duidelijk toegelichte praktijkvoorbeelden helpen de doelgroep om daarin goede en verantwoorde afwegingen te maken.
- Ook zijn we in 2018 van start gegaan met een persoonlijke e-mail marketingtool om de mogelijkheden van de cultuurleningen beter onder de aandacht te brengen. De e-mailflow voorziet nieuw en bestaande contacten van waardevolle en actuele informatie over financieren en specifiek daarin de cultuurleningen. Deze e-mails, 6900 in totaal aan 1025 ontvangers, voorzien in een behoefte, wat onder meer blijkt het feit dat 65% ervan daadwerkelijk gelezen wordt, wat een zeer hoog percentage is vergeleken met soortgelijke activiteiten.
- In vervolg op de e-mailactiviteiten hebben 25 geïnteresseerden verzocht om een oriënterend gesprek over financiering, waarvan 16 een vervolgadvis via Cultuur+Ondernemen hebben afgenomen.



DE TALENTLENIING VAN KERAMIEKSTUDIO LENNARD HOUKES

Lennard Houkes werkte in Londen als beeldend kunstenaar bij een open keramiekstudio. Eenmaal terug in Amsterdam, dacht hij: hier moet ook zoiets komen. Met hulp van een Talentlening opende hij eind mei Studio Pansa aan de KNSM-laan.

‘Wat werken met keramiek lastig maakt, zijn de dure aanschaffkosten voor apparatuur als een draaischijf en oven, maar ook glazuur en gietklei. Daarom vond ik de open studio in Londen zo geweldig. Het was net een sportschool: je betaalde maandelijks een abonnement en kon er in alle vrijheid werken. Na terugkeer in Nederland het idee voor Studio Pansa in een stroomversnelling.’

Voordat de financiering rond was, had hij onderzoek gedaan. ‘De studio in Londen nam ik als voorbeeld; in gedachten liep ik er doorheen en telde het aantal draaischijven dat ik dus ook ongeveer nodig zou hebben.’

Na de opening zaten de lessen al snel vol. ‘We hebben masterclass georganiseerd, met Tom Kemp, een keramist die ik in Londen heb leren kennen. Het is prettig dat ik nu een faciliterende rol heb voor andere kunstenaars. Uiteindelijk hoop ik dat de studio zichzelf kan bedruipen met cursussen en ledenbijdragen, zodat ik de ruimte heb zelf te blijven creëren.



‘IK VOND EEN PLEK AAN DE KNSM-LAAN. DAT BETEKENDE DAT IK KOSTEN GING MAKEN. IK HEB EEN CROWDFUNDING-CAMPAGNE OPGEZET EN EEN TALENTLENIING AANGEVRAAGD. WE HEBBEN LIDMAATSCHAPPEN EN CURSUSSEN TEGEN EEN GEREDUCEERD TARIEF AANGEBODEN, KOPJES ONTWERPEN, TASSEN MET HET LOGO.’

- LENNARD HOUKES, STUDIO PANSa

Financieel resultaat

Voor de uitvoering van de activiteiten in 2018 was een negatief operationeel resultaat begroot van € 36.640,-, wat een verbetering van ruim € 17.000,- zou betekenen ten opzichte van het resultaat over 2017. Het begrote operationele tekort reflecteert de fase van investeren waar het Fonds Cultuur+Financiering zich in bevindt. Het operationeel tekort werd in de begroting opgevangen door financiële baten van € 20.500,- (met name baten over het belegd garantievermogen) en door de inzet van de bestemmingsreserve van € 18.000,-. Begroot was daarmee een positief saldo na bestemmingen van € 2.360,-.

In werkelijkheid bedraagt het operationeel tekort over 2018 € 50.593,-. Dat is een bescheiden verbetering van € 3.400,- ten opzichte van 2017, maar bijna € 14.000,- onder de begroting. Over het belegd garantievermogen is in plaats van een positief resultaat een verlies gerealiseerd van € 58.523,- door koersdalingen. Daarmee is het exploitatietekort uitgekomen op € 105.987,-. Met de onttrekking van € 33.000,- uit de bestemmingsreserve komt het saldo na bestemmingen over 2018 uit op € 72.987,- negatief. Deze uitkomst is als volgt te verklaren.

De operationele baten bedragen € 153.463,-, wat nagenoeg gelijk is aan de baten over 2017, maar bijna € 58.000,- lager dan begroot. De belangrijkste verklaring waarom de realisatie achterblijft bij de begroting is dat zowel de implementatie van de Rotterdamse Cultuurlening als die van Cultuurleningen 2.0 is uitgesteld naar 2019. Dat komt tot uitdrukking in lagere baten onder Rotterdamse Cultuurlening en onder Talentlening. Voorts zijn de baten van de Utrechtse en de Brabantse Cultuurlening tezamen € 10.500,- lager dan begroot, omdat het aantal nieuwe leningen in die regio's lager is uitgevallen dan begroot.

Daartegenover staat dat de baten voor Ontwikkeling Financieringsfaciliteiten € 11.280,- hoger zijn dan begroot, omdat de voorbereidingen voor zowel de Noordelijke Cultuurlening als die voor de Gelderse Cultuurlening sneller zijn opgepakt dan aanvankelijk verwacht.

De rentebaten op uitgezette leningen zijn iets lager dan begroot, omdat door het uitstel van de implementatie Cultuurlening 2.0 en van de Rotterdamse Cultuurlening ook de verwachte stijging van de gemiddelde hoofdsom is uitgesteld.

De operationele lasten zijn met € 204.056,- bijna € 4.000,- lager dan in 2017 en circa € 44.000,- lager dan begroot. Ook hier is het uitstel van de Rotterdamse Cultuurlening en van de implementatie van Cultuurleningen 2.0 de belangrijkste verklaring. De uitgaven op de posten Ontwikkeling Financieringsfaciliteiten en Accountantskosten en juridisch advies zijn bij elkaar € 12.500,- hoger uitgevallen. Ook daarbij bestaat een samenhang met het verloop van de baten. Zo wordt bij de voorbereiding van de nieuwe regionale cultuurleningen in de Noordelijke provincies en in Gelderland aanvullend juridisch advies ingewonnen.

Per saldo is het operationeel tekort uitgekomen op € 50.593,-, een verbetering van € 3.400,- ten opzichte van 2017.

De inkomsten uit beleggingen (financiële baten) zijn netto uitgekomen op een verlies van € 58.523,-, een tegenvaller van bijna € 80.000,- op de begroting. Dit negatieve resultaat is in lijn met de verliesgevende omstandigheden op de financiële markten. Het betreft met name een negatief koersresultaat, dat direct doorgeboekt wordt in het desbetreffende jaar. Wel hebben we moeten vaststellen dat de performance van het vermogensbeheer al enige tijd lager is dan de benchmark. Dat was aanleiding om in gesprek te gaan met de vermogensbeheerder om te onderzoeken of een andere portefeuillesamenstelling mogelijk is, zonder wijziging van het behoudende risicoprofiel. Dat blijkt bij de huidige vermogensbeheerder niet mogelijk. Tegen die achtergrond is besloten om uit te zien naar een andere vermogensbeheerder. De eerste oriënterende gesprekken daarover hebben in het najaar van 2018 plaatsgevonden. Naar verwachting zal het garantievermogen begin 2019 bij een andere beheerder worden ondergebracht.

Per saldo bedraagt het overall-exploitatiesaldo over 2018 € 105.987,- negatief. Dat is aanleiding voor een onttrekking aan de bestemmingsreserves van € 33.000,-, waarmee 65% van het operationeel resultaat wordt afgedekt. Dit in lijn met de keuze om in deze fase te investeren in de ontwikkeling van de cultuurleningen. Het saldo na bestemmingen komt daarmee uit op € 72.987,- negatief.

Op de balans zien we een daling van het balanstotaal van € 250.000,-, naar € 5,9 miljoen ultimo 2018. Dit brengt niet alleen de bovenstaande daling van de bestemmingsreserves en van de boekwaarde van de beleggingen tot uitdrukking, maar ook de afname van het Leningfonds Talentleningen van € 170.540,- (buiten de ontvangst van € 600.000,-).

DE TALENTLENING VAN HET UITVINDERSGILDE

Het Uitvindersgilde, een groep van zeven uitvinders, staat voor conceptontwikkeling en creatieve installaties. 'We werken samen, en iedereen heeft zijn specialisatie. Wat vreemd en ongebruikelijk is, vinden wij uitdagend. We denken mee met mensen die met een idee komen, en stellen onze kennis en kunde beschikbaar.' Dat vreemde is bijvoorbeeld een reeks lantaarnpalen. 'Die palen werpen niet alleen licht op de stoep, maar projecteren ook. Ze zijn nu in productie.' Drie jaar geleden haakte het Uitvindersgilde aan bij het Hof van Cartesius, een coöperatie op een braakliggend terrein in Utrecht Overvecht. Ooit gereserveerd voor de uitbreiding van het spoor, is het nu een groene werkplek voor creatief ondernemers. Het Uitvindersgilde bouwde op het perceel een loods met een werkplaats van 600 vierkante meter die werd opgetrokken uit sloopmateriaal, zoals sandwichplaten, tweedehands kozijnen en pallets. Centraal staat een collectieve werkplaats met machines. Er zijn een hout- en een staalwerkplaats, er wordt gefreesd en gelast, én er wordt vergaderd. Design is het uitgangspunt, robuust is de stijl.



'Er was de gemeente veel aan gelegen om het bedrijventerrein uitstraling te bezorgen. Dat het bovendien om een circulair initiatief ging, was ook belangrijk: het Hof van Cartesius is zelfvoorzienend met eigen energieopwekking en warmtepompen.' Van te voren hadden de uitvinders goed over de invulling nagedacht. Drie jaar ging op aan het vinden van een geschikte plek en nog eens twee jaar om het van de grond te krijgen. Een deel van de financiën is bekostigd door een lening van de leden aan de coöperatie. Familieleden hadden vertrouwen in het project en sprongen bij. Ook werd een Talentlening aangevraagd bij het Fonds Cultuur+Financiering. De exploitatie biedt de basis voor het terugbetalen, onder andere uit de huurinkomsten.

**'WE KUNNEN NU LEVEN VAN ONZE
COÖPERATIE, EN DENKEN AL OVER
DE VOLGENDE INVESTERINGEN
NA, WAAR DUURZAAMHEID EEN
BELANGRIJKE ROL SPEELT.'**

- HET UITVINDERSGILDE

Dit betreft de afboeking van de uitvoeringslasten voor de Talentleningen over 2018, conform de in 2014 door OCW goedgekeurde Business case. Het eigen vermogen van Fonds Cultuur+Financiering is in 2018 licht teruggelopen van bijna € 2,3 miljoen naar ruim € 2,2 miljoen, waarvan € 158.723,- algemene reserve.

Deze financiële resultaten, waarbij voor het vierde achtereenvolgende jaar sprake is van onttrekking uit de bestemmingsreserves, weerspiegelt de investering die Fonds Cultuur+Financiering opbrengt in de introductie en ontwikkeling van revolverend financieren in de kunst- en cultuursector. Ook tonen de cijfers dat het te dichten gat tussen de operationele baten en operationele circa € 50.000,- per jaar bedraagt, om de gewenste situatie te kunnen bereiken waarin de financiële baten geheel kunnen worden ingezet voor de dekking van afboekingen op leningen en garantstellingen, alsmede voor het in standhouden van de waarde van het fondsvermogen.

Vooruitblik 2019

De hiervoor beschreven resultaten en activiteiten laten zien dat de cultuurlening in een behoefte voorziet en gaandeweg voet aan de grond krijgt in de kunst- en cultuursector en de creatieve industrie. Daarbij signaleren we ook kansen voor verbetering en ontwikkeling. Dat moet ook, om kosten en baten van de financiële faciliteiten die het Fonds aanbiedt aan de sector structureel in evenwicht te kunnen brengen. De implementatie van “Cultuurlening 2.0” in 2019 is daarvoor een belangrijke stap, evenals de uitbreiding en opschaling van het aanbod in de Noordelijke Provincies, Rotterdam en Gelderland, alsmede (op termijn) in andere regio’s. Daarbij zal het Fonds nauw aansluiting zoeken bij de bredere doelstellingen en activiteiten van founding father Cultuur+Ondernemen, zoals verwoord in het Werkprogramma 2019-2020, ‘Bouwen aan het fundament van een vitale sector’.

Roelof Balk,
Directeur-bestuurder

JAARREKENING 2018

Balans	31
Resultatenrekening	32
Toelichting op de balans	34
Toelichting op de resultatenrekening	38

BALANS

Balans per 31 december 2018

	31-12-18	31-12-17		31-12-18	31-12-17
	x € 1	x € 1		x € 1	x € 1
Activa			Passiva		
<i>Vaste Activa</i>			<i>Eigen Vermogen</i>		
Financiële activa			Algemene reserve	158.723	231.710
Belegd garantievermogen	2.390.497	2.449.707			
Effecten	23.352	23.074	<i>Bestemmingsreserves</i>		
	2.413.849	2.472.781	Garantstellingen	1.925.712	1.931.886
			Leningfonds Microkredieten	278.172	309.637
<i>Uitstaande leningen</i>			Ontwikkeling Financieringsfaciliteiten	30.234	35.234
Overgenomen bancaire cultuurleningen	57.049	96.109		2.234.118	2.276.757
Microkredieten	49.491	24.376	<i>Bestemmingsfondsen</i>		
Regionale cultuurleningen	255.898	357.280	Regionale fondsen	824.494	755.392
Talentleningen	1.196.708	1.011.024	Leningfonds Talentleningen	2.575.358	2.814.363
Voorziening aflossingen	-205.346	-187.127	Leningfonds Galerielening	50.000	0
	1.353.800	1.301.662		3.449.853	3.569.755
Nog te ontvangen leenkapitaal t/m 2024	894.825	1.665.365			
Overige vorderingen	103.162	147.753	<i>Kortlopende schulden</i>		
Liquide middelen	1.136.719	564.758	Crediteuren	26.045	55.659
			Overlopende passiva	33.617	18.438
				59.662	74.097
Balanstotaal	5.902.356	6.152.319		5.902.356	6.152.319

RESULTATENREKENING

	2018		Begroting		2017	
	x € 1		x € 1		x € 1	
Baten						
Microkredieten	6.659		7.500		12.166	
Garantstellingen	11.276		11.000		14.873	
Amsterdamse Cultuurlening	24.550		24.850		24.850	
Utrechtse Cultuurlening	5.150		11.500		8.500	
Brabantse Cultuurlening	3.550		7.500		4.800	
Rotterdamse Cultuurlening	0		16.000		0	
Talentlening	36.679		73.000		25.133	
Rentebaten uitgezette (Talent)lening	31.320		35.010		37.199	
Ontwikkeling Financieringsfaciliteiten	34.279		25.000		26.320	
Som der baten		153.463		211.360		153.842
Lasten						
Microkredieten	6.659		7.000		12.166	
Garantstellingen	11.276		10.500		14.873	
Amsterdamse Cultuurlening	26.597		30.000		30.515	
Utrechtse Cultuurlening	11.751		11.500		11.221	
Brabantse Cultuurlening	7.099		7.500		11.592	
Rotterdamse Cultuurlening	0		14.500		0	
Talentleningen	33.429		66.000		23.483	
Ontwikkeling Financieringsfaciliteiten	34.279		24.000		26.320	
Directievoering & administratie	47.907		50.000		48.696	
Communicatie & marketing	6.398		12.000		8.349	
Accountantskosten en juridisch advies	15.247		13.000		17.407	
Algemene lasten	3.414		2.500		3.198	
Som der lasten		204.056		248.000		207.821
Saldo		-50.593		-36.640		-53.980

	2018		Begroting		2017	
	x € 1		x € 1		x € 1	
Financiële baten en lasten						
Algemene rentebaten	0		500		219	
		0		500		219
Inkomsten uit belegd garantievermogen	-31.983		48.000		59.779	
Af: Vermogensbeheer	-26.540		-27.500		-26.776	
		-58.523		20.500		33.003
Overige financiële baten	3.129		-		941	
		3.129		0		941
Exploitatiesaldo		-105.987		-15.640		-19.816
Resultaatbestemming						
Toevoeging/ onttrekking alg. reserve	0		0		0	
Toevoeging aan bestemmingsreserves	0		0		0	
Onttrekking aan bestemmingsreserves	33.000		18.000		20.000	
Toevoeging aan bestemmingsfondsen	0		0		0	
Onttrekking aan bestemmingsfondsen	0		0		0	
Saldo bestemmingen		33.000		18.000		20.000
Saldo na bestemmingen		-72.987		2.360		184

Het saldo na bestemmingen is toegevoegd aan de algemene reserve.

TOELICHTING OP DE BALANS

Hieronder staan enkele belangrijke balansposten toegelicht.

Overgenomen bancaire cultuurleningen

Fonds Cultuur+Financiering staat in specifieke gevallen borg voor kunstenaars en culturele instellingen die daar cultuurleningen hebben afgesloten. In de gevallen waarin de afgegeven borgstellingen wordt ingeroepen, neemt Fonds Cultuur+Financiering de schuld van de leningnemer over. In overleg met de kredietnemer wordt bepaald in welke mate en op welke wijze de schuld als lening alsnog kan worden afgelost. Zodra een borg wordt ingewonnen neemt het Fonds Cultuur+Financiering de vordering op de cliënt over.

Microkredieten

De Microkredieten zijn cultuurleningen die Fonds Cultuur+Financiering uit eigen vermogen verstrekt. De kosten met betrekking tot de Microkredieten worden gedekt uit rentebaten, afsluitprovisies op nieuwe leningen, alsmede uit de bestemmingsreserve Leningfonds Microkredieten.

Regionale Cultuurleningen

Regionale Cultuurleningen zijn cultuurleningen die samen met regionale partners zijn ontwikkeld. In 2016 biedt het Fonds drie soorten Regionale Cultuurleningen aan: de Amsterdamse Cultuurlening (gestart in 2013), de Brabantse Cultuurlening en de Utrechtse Cultuurlening (beide gestart in 2014). De modaliteiten worden samen met de regionale partners toegesneden op de doelgroepen. In alle arrangementen betreft het leningen met een rente van 3%. De kosten van het uitzetten, bemiddeling bij en (bijzonder) beheer van de Regionale Cultuurleningen worden gedekt uit afsluitprovisies betaald door de leningnemers, beheer- of bemiddelingsvergoeding van de regionale partners en/of uit de respectievelijke Leningfondsen, zoals nader overeengekomen met de regionale partners.

Talentleningen

Talentleningen zijn cultuurleningen voor kunstenaars, culturele instellingen en creatief ondernemers die een volgende stap in hun professionele ontwikkeling willen zetten. De Talentleningen zijn landelijk dekkend tegen 3% beschikbaar tot een bedrag van maximaal € 40.000,- per leningnemer. De Talentlening is in 2015 gestart op basis van een kapitaalbijdrage van € 3 miljoen die het ministerie OCW voor 10 jaar ten behoeve van het Fonds beschikbaar heeft gesteld.

De beheerskosten van de Leningfonds Talentleningen worden overeenkomstig de subsidiebeschikking van OCW aan Stichting Cultuur+Ondernemen in mindering gebracht op het Leenkapitaal en als onttrekking verwerkt in de Leningfonds Talentleningen. Bij het opmaken van de jaarrekening 2018 is gebleken dat deze beheerskosten van 2017 ten onrechte niet is verwerkt in de vergelijkende cijfers van de balansposten nog te ontvangen leenkapitaal en Leningfonds Talentleningen. Deze posten zijn gecorrigeerd voor een bedrag van € 134.635,- in de vergelijkende cijfers. De correctie heeft geen effect op het eigen vermogen van de Stichting.

Voorziening op aflossingen

Op alle uitstaande cultuurleningen wordt een voorziening getroffen indien sprake is van achterstallige betaling van rente en aflossing. De kosten voor de voorzieningen worden gedekt uit de desbetreffende bestemmings- of leningfondsen.

Egen vermogen

De mutaties in het eigen vermogen kunnen als volgt worden weergegeven:

Algemene Reserve

Het negatieve saldo resultaat na bestemmingen ad € 72.987,- wordt onttrokken aan de algemene reserve. In 2018 vindt geen dotatie plaats aan de algemene reserve.

Bestemmingsreserves

Per 2015 is een bestemmingsreserve ingericht voor de garantstellingen op bancaire financieringen die het Fonds heeft afgegeven. In 2018 is één nieuwe borgstellingen verstrekt van € 16.000. Elk kwartaal ontvangt het Fonds een gedetailleerd overzicht van de uitstaande borgstellingen. Het overzicht tot en met 31 december 2018 laat zien dat de totale netto borgwaarde op die datum circa € 1.345.296,- bedraagt ten behoeve van 31 debiteuren.

Het Leningfonds Microkredieten biedt de funding en zekerheid voor de Microkredieten die het Fonds voor eigen rekening en risico verstrekt aan kunstenaars, culturele instellingen en creatief ondernemers. De onttrekkingen in 2018 hebben betrekking op de kosten van het beheer en bijzonder beheer van de lopende Microkredieten. Daarnaast is een bedrag van € 28.000 aan de bestemmingsreserve onttrokken voor overige activiteiten in dit kader.

Bestemmingsfondsen

Regionale fondsen

In 2013 is het Fonds Cultuurfinanciering samen met Cultuur+Ondernemen een samenwerking aangegaan met het Amsterdams Fonds voor de Kunsten (AFK), gericht op het verstrekken van laagrentende kredieten aan kunstenaars en creatieven in Amsterdam. Voor deze regeling heeft het AFK maximaal € 400.000,- ter beschikking gesteld.

In 2014 is het Fonds Cultuurfinanciering samen met Cultuur+Ondernemen een samenwerking aangegaan met KunstLoc Brabant (voorheen Brabants Kenniscentrum Kunst en Cultuur BKKC), gericht op het verstrekken van laagrentende kredieten aan kunstenaars en creatieven in Noord-Brabant. Voor deze regeling heeft KunstLoc maximaal € 100.000,- ter beschikking gesteld.

In 2014 is het Fonds Cultuurfinanciering samen met Cultuur+Ondernemen een samenwerking aangegaan met de gemeente Utrecht, de provincie Utrecht en het KF Hein fonds, gericht op het verstrekken van laagrentende kredieten aan kunstenaars en creatieven in de Utrecht. Voor deze regeling hebben partijen maximaal € 500.000,- ter beschikking gesteld.

Leningfonds Talentleningen

In 2014 heeft het ministerie van OCW een subsidieaanvraag van Cultuur+Ondernemen gehonoreerd voor de ontwikkeling van een landelijke dekkende leningfaciliteit voor kunstenaars, culturele instellingen en creatief ondernemers. Van de projectsubsidie aan Cultuur+Ondernemen van € 3,3 miljoen is € 3 miljoen ondergebracht bij het Fonds Cultuurfinanciering als kapitaalbijdrage voor het verstrekken van de Talentleningen gedurende 10 jaar. In 2018 is een onttrekking van € 80.276,- gedaan ter voorziening van de dubieuze debiteuren en afschrijving wegens oninbaarheid van één lening. Het andere deel van de onttrekking ter hoogte van € 170.540,- betreft de beheerkosten 2018 van Cultuur+Ondernemen die onttrokken zijn aan het fonds.

Leningfonds Galerielening

In 2018 is Fonds Cultuurfinanciering een samenwerking aangegaan met De Nederlandse Galerie Associatie, gericht op het verstrekken van laagrentende kredieten aan leden van De Nederlandse Galerie Associatie. Voor het verstrekken van de Galerielening zal Fonds Cultuurfinanciering gedurende de looptijd van de samenwerking een revolverend budget beschikbaar houden en beheren van € 200.000,-. De Nederlandse Galerie Associatie heeft € 50.000 beschikbaar gesteld.

Kortlopende schulden

Dit betreft met name de openstaande facturen van Cultuur+Ondernemen voor de uitvoering, bemiddeling en beheer van de activiteiten van het Fonds.

TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

Baten

De baten van de Microkredieten en de Garantstellingen komen voort uit onttrekking aan de desbetreffende bestemmingsreserves. De omvang van de onttrekking wordt bepaald door de kosten van de bemiddeling en het (bijzonder) beheer van de faciliteiten.

De kosten van het uitzetten, bemiddeling bij en (bijzonder) beheer van de Regionale Cultuurleningen worden gedekt uit afsluitprovisies betaald door de leningnemers, beheer- of bemiddelingsvergoeding van de regionale partners en/of uit de respectievelijke Leningfondsen, zoals nader overeengekomen met de regionale partners.

De baten van de Talentlening komen voort uit de doorberekening aan Cultuur+Ondernemen voor de verrichte werkzaamheden. Cultuur+Ondernemen dekt dit per 2017 uit de beschikbaarstelling van € 3.000.000,- voor de Leenfaciliteit Talentontwikkeling. Daarnaast worden de renteopbrengsten van de Talentleningen toegevoegd als baten.

De baten van de Ontwikkeling Financieringsfaciliteiten komen tot stand door een verrekening met Cultuur+Ondernemen voor verrichte werkzaamheden door Fonds Cultuur+financiering met betrekking tot het onderzoeken van nieuwe samenwerkingsverbanden en financieringsvormen.

Lasten

Voor bemiddeling en beheer van Microkredieten, Garantstellingen en Regionale Cultuurleningen brengt Cultuur+Ondernemen kosten bij Fonds Cultuurfinanciering in rekening. De kosten zijn berekend conform de afspraken in de Service Level Agreement. Daarnaast zijn er overige uitvoeringskosten betreffende de interne doorbelasting van beoordelingen (bijzonder) beheerkosten.

Voor het uitvoeren van de administratie en het generieke (niet aan cultuurleningen toe te schrijven) beheer van het Fonds Cultuur+Financiering brengt Cultuur+Ondernemen de kosten separaat in rekening. Kosten voor Communicatie & Marketing betreffen met name out of pocket kosten. De kosten Directievoering betreft de kosten voor directievoering over het Fonds Cultuur+Financiering die niet aan specifieke leningenproducten zijn toe te schrijven. De accountantskosten betreffen een reservering voor de afrondende accountantscontrole over het jaar 2016. De overige algemene kosten tenslotte bestaan voornamelijk uit de bestuursaansprakelijkheidsverzekering en reiskosten.

Personeel

Krachtens artikel 4 lid 7 van de statuten heeft het Fonds Cultuur+financiering geen medewerkers in dienst. De directeur-bestuurder wordt op basis van een contract voor bepaalde tijd extern ingehuurd voor 958 uur op jaarbasis. Hoewel het Fonds Cultuur+financiering niet valt onder de Wet Normering Topinkomens (WNT), heeft de raad van toezicht toch aansluiting gezocht bij de WNT OCW-sectoren (met name inzake de cultuurfondsen) voor het vaststellen van de bezoldiging van de directeur-bestuurder. Het overeengekomen uurtarief bedraagt € 78,- exclusief btw, wat ruim onder de hier bedoelde bezoldigingsnorm ligt. De jaarlijkse vergoeding in 2018 bedroeg € 91.343,19,- inclusief btw.

Financiële baten en lasten

Het belegd garantievermogen is ondergebracht bij Triodos Bank Private Banking heeft over geheel 2018 een negatief resultaat opgeleverd van 1,35% (benchmark:-1,71%). Het brutoresultaat op de beleggingsportefeuille in 2018 bedroeg negatief € 31.983,-. Kosten en belastingen vermogensbeheer houden verband met het beheer van het belegd garantievermogen bij de Triodos Bank Private Banking 2018. Het betreft de dienstverlening, het administreren van de beleggingsportefeuille, alle beleggingsinformatie, de transactiekosten voor aan- en verkooporders en afdracht van eventuele belasting over transactiewaarden.

